

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till äldrenämnden

Datum:
2025-11-07

Diarienummer:
ALN-2025-00836

Handläggare:
Evelyn Widenfalk Ehlin

Avtal om ersättning för utskrivningsklara

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** godkänna avtal om ersättning för utskrivningsklara patienter från slutenvården enligt ärendets bilaga.

Ärendet

En ny ersättningsmodell för utskrivningsklara patienter från slutenvården beslutades under 2024. Modellen utgår från ett genomsnittligt antal dagar per kommun som patienter kvarstannar inom slutenvården efter att meddelande om utskrivningsklar skickats. Kommunens betalningsansvar inträder när genomsnittet överstiger 2,0 kalenderdagar per månad.

Under 2025 har uppföljning av det nuvarande avtalet genomförts i syfte att säkerställa att parterna uppfyller sina åtaganden enligt avtalet. Tjänsteledning HSVO ställde sig den 31 oktober bakom förslag till nytt avtal och fortsatt hantering, med målsättning att beslut ska kunna fattas av respektive huvudman innan årets slut.

Det nya avtalsförslaget innehåller endast mindre justeringar jämfört med tidigare version, främst redaktionella samt vissa förtydliganden av avtalsinnehållet.

Beredning

Avtalet har tagits fram av en arbetsgrupp utsedd av Tjänsteledning (TL) HSVO med representation från Region Uppsala och länets kommuner. Arbetsgruppen har kontinuerligt rapporterat arbetet till Tjänstledning HSVO.

Föredragning

Under 2024 togs en ny ersättningsmodell fram för utskrivningsklara patienter från slutenvården. Modellen bygger på ett genomsnittligt antal dagar per kommun som patienter kvarstannar inom slutenvård efter att meddelande om utskrivningsklar skickats. Kommunens betalningsansvar inträder när genomsnittet överstiger 2,0 kalenderdagar per månad. Syftet med modellen är att främja en effektiv samverkan mellan region och kommun.

Det nuvarande avtalet gäller till och med december 2025. TL HSVO ansvarar för att följa upp avtalet innan avtalsperiodens slut samt därefter årligen, med rapportering till det politiska samrådet HSVO. Uppföljningen sker enligt fastställda rutiner i den länsgemensamma ViS-riktlinjen *Samverkan vid utskrivning från slutenvård*, och syftar till att granska om parterna uppfyller sina åtaganden och målsättningar.

Inför kommande avtalsperiod har en risk- och konsekvensanalys genomförts, där lokala analyser sammanställts till en länsgemensam bedömning. Inkomna synpunkter har bearbetats och justeringar har genomförts. Tjänsteledning HSVO ställde sig den 31 oktober bakom det justerade avtalsförslaget och fortsatt hantering, med målsättning att beslut ska kunna fattas av respektive huvudman innan årets slut.

Det nya avtalsförslaget innehåller endast mindre justeringar, främst redaktionella, samt vissa förtydliganden:

- **Reglering av betalningsansvar:** Uppsala län omfattas inte av betalningsansvar för primärvårdens slutenvård. Tillgänglig vård definieras som planerad, dokumenterad och tillgänglig hälso- och sjukvård inklusive rehabilitering och hjälpmedel.
- **Mål:** Definitionen av öppenvård har förtydligats.
- **Avtalstid:** Avtalet gäller 2026–2027 och förlängs automatiskt två år i taget om det inte sägs upp.
- **Uppföljning:** TL HSVO ansvarar för årlig uppföljning och rapportering. En gemensam uppföljningsplan biläggs i ViS-riktlinjen.
- **Förändringar av avtalsvillkor:** Samråd HSVO ska informeras vid eventuella ändringar.

Ärendet avser godkännande av nytt avtal och hantering av detta inför kommande avtalsperiod. Om ingen överenskommelse om nytt avtal nås innan årsskiftet, träder kommunernas betalningsansvar enligt lag (2017:612) i kraft tills nytt avtal ingås.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till nytt avtal ryms inom befintlig budgetram. Inga förändringar föreslås avseende ersättningsmodell eller dygnskostnad, vilket innebär att avtalet inte medför några nya ekonomiska åtaganden för kommunen utöver tidigare överenskomna villkor.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 7 november 2025
- Bilaga, Avtal om ersättning för utskrivningsklara

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Avtal om ersättning för utskrivningsklara

2025-10-31

Innehållsförteckning

1. Avtalsparter	3
2. Bakgrund och syfte	3
3. Definitioner.....	3
4. Mål	4
5. Reglering av betalningsansvar	4
5:1 Genomsnittsmo dell	5
5:2 Parternas ansvar inför partsgemensam analys	5
5:3 Analys på patientnivå innan fakturering	5
6. Parternas åtaganden	5
7. Avtalstid.....	6
8. Uppsägning	6
9. Avvikelser	6
10. Tvist	6
11. Uppföljning.....	6
12. Förändringar av avtalsvillkor.....	7
13. Underskrifter	7

1. Avtalsparter

Mellan Region Uppsala och var och en av kommunerna i Uppsala län (huvudmännen) har följande avtal slutits. Avtalet undertecknas av behörig företrädare inom Region Uppsala samt respektive kommun.

2. Bakgrund och syfte

Enligt lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård ska riktlinjer för samverkan tas fram inom ett län. Lagen ger också möjlighet enligt 4 kap. 5 § att komma överens om en regional ersättningsmodell för betalningsansvaret.

Lagens intention är att minska antalet dagar som patienter vårdas som utskrivningsklara på sjukhus och bygger på ömsesidig tillit mellan de berörda parterna.

Syftet med avtalet är att Region Uppsala och kommunerna gemensamt ska fastställa formerna för samverkan och ersättningsmodell för vård av utskrivningsklara patienter.

Att ligga kvar på sjukhus innebär bland annat en patientsäkerhetsrisk och orsakar undanträngningseffekt i slutenvården. För att undvika onödig administration och bestridanden av fakturor ska en partsgemensam analys av orsakerna till fördröjd hemgång genomföras innan fakturering sker.

I avtalet och i relaterade styrdokument som publiceras i Vård i Samverkan (ViS) samt lokala rutiner som utgår från dessa, beskrivs parternas åtaganden för samverkan avseende utskrivningsprocessen samt de olika stegen för analys och fakturering.

3. Definitioner

Fast vårdkontakt. En fast vårdkontakt kan utses i alla verksamheter som bedriver hälso- och sjukvård. Syftet är att samordna vårdens insatser, bidra till kontinuitet samt stärka patientens ställning i vården.

Primärvård. En vårdnivå där region och kommun har ett delat ansvar. Definitionen innebär att primärvården ska svara för behovet av medicinsk bedömning och behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller annan särskild kompetens.

Slutenvård. I avtalet avses med slutenvård Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping.

TL HSVO. Tjänsteledning Hälsa, stöd, vård och omsorg.

ÄDEL. Ädelöverenskommelsen i Uppsala län utgår från Ädelreformen (1992) och reglerar hälso- och sjukvårdsansvar för personer i ordinärt boende från 17 års ålder med behov av hälso- och sjukvård i hemmet över tid.

Öppen vård. Hälso- och sjukvård när den ges till patient vars tillstånd medger att aktuell vårdinsats förväntas kunna avslutas inom ett begränsat antal timmar.

4. Mål

Målet med avtalet är att:

- En patient med behov av insatser skrivs ut från slutenvården så snart som möjligt efter att den behandlande läkaren bedömt att patienten är utskrivningsklar.
- Skapa förutsättningar för en säker och välfungerande utskrivningsprocess som planeras och samordnas med patienten för att skapa trygghet och förhindra oplanerad återinläggning.
- Säkra en god vård och omsorg för enskilda som efter utskrivning från slutenvård behöver insatser från socialtjänst och kommunalt finansierad hälso- och sjukvård eller den regionfinansierade öppna vården.
- Bidra till jämlika förutsättningar, gagna samverkan och minskad administration

5. Reglering av betalningsansvar

En kommuns betalningsansvar omfattar patienter som är folkbokförda i kommunen. Den kommun som har beslutat att en patient ska vistas i en annan kommun i sådan särskild boendeform eller bostad som avses i 8 kap. 4 eller 11 § eller 26 kap. 1 § första stycket 2 socialtjänstlagen (2025:400), har betalningsansvaret för den patienten oavsett var patienten är folkbokförd.

I Uppsala län omfattas inte den regionala primärvårdens slutenvård av betalningsansvar för utskrivningsklara.

Kostnaden för utskrivningsklara i Uppsala län utgår från Socialstyrelsens föreskrift om belopp för vård av utskrivningsklara patienter som uppräknas årligen.

I Uppsala län är brytpunktstid klockan 12.00 vilket innebär att om utskrivningsklar-meddelandet skickas före den tidpunkten räknas det som dag ett och efter klockan 12.00 dag noll.

Förutsättning för kommunernas betalningsansvar är att:

- Ett inskrivningsmeddelande har skickats.
- En fast vårdkontakt har utsetts innan utskrivning.
- Ett meddelande om utskrivningsklar har skickats
- Att SIP erbjuds, registrerats och om patienten tackat ja ska en kallelse till möte vara skickad inom tre dagar efter att utskrivningsklar-meddelandet skickats.

Kommunens betalningsansvar ska inte inträda om patienten inte kan skrivas ut från den slutna vården på grund av att sådana insatser som vårdcentral eller öppenvård är ansvarig för inte är tillgängliga, eller det inte är klarlagt om sådana insatser är tillgängliga.

I Uppsala län innebär tillgänglig vård att en planering av hälso- och sjukvård, som innefattar behov av rehabilitering och hjälpmedel, är genomförd med individen och berörda professioner samt dokumenterad och tillgänglig för dem som ska utföra hälso- och sjukvård. Den partsgemensamma analysen ska klarlägga att planeringen genomförts.

5:1 Genomsnittsmodell

Ersättningsmodellen utgår från ett månatligt genomsnitt per kommun av de dagar som en patient ligger kvar inom slutenvård, efter att meddelande om utskrivningsklar skickats.

Genomsnittet beräknas på samtliga patienter per kommun som skrivits ut under en kalendermånad. Kommunens betalningsansvar inträder då enskild kommun överstiger ett snitt på 2,0 kalenderdagar. Betalningsansvaret innebär att förutsättningar för betalningsansvar är uppfyllda enligt avsnitt 4. Mer detaljerad information kring hur genomsnittsberäkningen är uppbyggd framgår av relaterat ViS dokument.

5:2 Parternas ansvar inför partsgemensam analys

Varje huvudman ansvarar för att löpande kontrollera statistik, följsamheten till avtal och riktlinjer, utse representanter för partsgemensam analys samt tillvarata identifierade förbättringsförslag.

5:3 Analys på patientnivå innan fakturering

Den partsgemensamma analysen omfattar de patienter som blir kvar vid slutenvården mer än två dagar och uppfyller faktureringskraven enligt avsnitt 4. Respektive part ansvarar för att säkerställa närvaro och förbereda analys av orsaker till fördröjd hemgång. Den partsgemensamma analysen ska fastställa underlag för fakturering för de ärenden som inkluderas enligt första stycket i avsnitt 4.1. Den partsgemensamma analysen ska också bidra till samsyn och förbättra utskrivningsprocessen.

Den länsgemensamma funktionen som sammankallar parterna till en partsgemensam analys finns beskriven i ViS-riktlinjen Samverkan vid utskrivning från slutenvård.

6. Parternas åtaganden

Region Uppsala och kommunerna i Uppsala län har ett ömsesidigt åtagande att bidra till en gynnsam utveckling av utskrivningsprocessen enligt målen i avsnitt 5. Region Uppsala och kommunerna åtar sig att följa gällande länsgemensamma styrdokument vilka återfinns i dokumentsamlingen ViS och utifrån dessa utarbeta lokala rutiner och arbetssätt.

7. Avtalstid

Avtalet gäller från 2026-01-01 till och med 2027-12-31. Om parterna inte säger upp avtalet enligt avsnitt 8 i detta avtal, förlängs avtalet två år i sänder. Dygnskostnad utgår från Socialstyrelsens föreskrivna belopp för utskrivningsklara.

Avtalet ersätter det nuvarande avtalet, Avtal om ersättning för utskrivningsklara, från 2025-01-01.

Avtalet är ingånget när det är undertecknat av behöriga företrädare från alla parter.

8. Uppsägning

Detta avtal kan sägas upp av vardera parten med en uppsägningstid av sex (6) månader. Om inget nytt avtal tagits fram innan uppsägningstidens slut inträder de regler för kommunernas betalningsansvar som fastställts i lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.

Om en part säger upp avtalet ändras förutsättningarna för alla parter vilket innebär att beslut om ett nytt, gemensamt avtal om ersättning för utskrivningsklara behöver fattas. Vid uppsägning av avtal ska en partsgemensam risk- och konsekvensanalys genomföras för att undvika negativa konsekvenser.

9. Avvikelse

Avvikelse enligt Patientsäkerhetslagen (2010:659) ska hanteras i enlighet med respektive huvudmans och vårdgivares riktlinjer och rutiner. Avvikelse som berör samverkan mellan parterna ska handläggas enligt relaterad riktlinje i ViS.

10. Tvist

Uppkomna tvister ska lösas mellan berörda parter på lokal nivå och via ansvariga tjänstepersoner hos respektive huvudman (Region Uppsala samt berörd kommun). Kvarstående oklarheter om tolkning av avtalet lyfts till det politiska samrådet mellan kommunerna och Region Uppsala. Eventuell kvarstående tvist ska därefter avgöras av allmän domstol med Uppsala tingsrätt som första instans.

11. Uppföljning

TL HSVO ansvarar för att avtalet följs upp årligen samt rapporterar till det politiska samrådet HSVO. Ett syfte med uppföljningen är att synliggöra samlade effekter och ge möjlighet till anpassning av de gemensamma processerna. Med utgångspunkt från den gemensamma uppföljningen åtar sig parterna att årligen utvärdera de samlade effekterna av kvalitetsarbetet och ge förutsättningar för lärandetillfällen. För att reglera vad som ska följas

och på vilket sätt detta ska ske biläggs en gemensam uppföljningsplan i den länsgemensamma ViS-riktlinjen, Samverkan vid utskrivning från slutenvård.

12. Förändringar av avtalsvillkor

Om det under avtalsperioden sker förändringar som påverkar avtalet i tillämpliga författningar äger parterna rätt att påkalla justering av avtalet så att detta överensstämmer med beslutade ändringar. Om samtliga parter är överens kan även andra justeringar göras under pågående avtalstid. Justeringar beslutas inom ramen för TL HSVO och informeras samråd HSVO.

13. Underskrifter

Detta avtal har upprättats i nio (9) likalydande exemplar varav parterna erhållit var sitt. Bindande avtal föreligger när alla parter undertecknat avtalet.

XX ordförande

Region Uppsala

XX ordförande

XX kommun